

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

En ny musikfaglighed

Bergstrøm-Nielsen, Carl

Published in:
Musikterapiuddannelsen 25 år festskrift

Publication date:
2007

Document Version
Accepteret manuscript, peer-review version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Bergstrøm-Nielsen, C. (2007). En ny musikfaglighed. I H. M. Ridder (red.), *Musikterapiuddannelsen 25 år festskrift* (s. 67).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

En ny musikfaglighed

Af Carl Bergstrøm-Nielsen

Som sandsynligvis verdens mest udbyggede musikterapistudium har vi mange slags fag. Foruden praktiske og teoretiske terapifag har vi en fyldig gruppe musikalske håndværksfag. Nogle af dem indeholder utraditionelle ting – således den ”intuitive improvisation” både i stemmebrug, i solo- og sammenspil. Herved forstår vi en tilgang der kan anvende al lyd og frit bruge eller suspendere traditionelle spillemåder.

Dels frembringer vi utraditionel musik, dels tolker og beskriver vi den – det sidste i faget auditiv analyse der kan bruge ord og visuelle symboler til at beskrive det, som noderne ikke kan (herunder ”grafisk notation” som jeg har udviklet – se et jubilæumseksempel s. 99 i dette skrift). I begge tilfælde udvikler vi praksisformer, metoder og viden der ikke blot er nyttig for terapi-musikeren, men som også er en del af udøvelsen og studiet af eksperimenterende og improviseret musik generelt.

Nu vi hæver glasset og lykønsker hinanden med de 25 år, så lad os også kaste et blik ud på de kolleger andre steder i den store verden, der arbejder med dette særlige område – i musikterapi og andre steder.

Mens improviseret musik og en psykologisk tilgang hertil er en selvfølgelig på mange musikterapiuddannelser, så er det også at have en specifik musikermæssig tilgang noget, der gør det lettere at udvikle musikken og at kunne klare udfordringerne, som stilles af friheden og mangel på normer at holde sig til. Visse musikterapiuddannelser underviser heri i særligt indrettede fag i lighed med mit fag ”intuitiv musik”. Eckhard Weymann, tidligere tilknyttet uddannelsen i Hamburg og nu i Frankfurt, har således bl.a. udformet faget ”musikværksted”, for musikkens kunstneriske og tekniske aspekter. Sammen med ham arrangerede jeg det første og hidtil eneste symposium om improvisationsundervisning i musikterapifaget i Hamburg 1998. I Leuven, Belgien, har man ansat komponisten Martin

Valcke. Uddannelserne i Münster og Frankfurt holder årlige koncerter med studerende.

Den frit improviserede musikform dyrkes i koncertlivet i større byer og kan findes på CD-markedet. Den tages i stigende grad alvorligt på konservatorier, for nu blot at nævne nogle af dem: i Leipzig har den stået stærkt allerede siden 70-erne. I Dresden obligatorisk for alle klaverelever siden 1978 og siden 1996 som muligt andet hovedfag. I Luzern, Schweiz, hvor man siden 1990 har samarbejdet med lokale musikerorganisationer om en kongres hvert tredje år med mange foredrag, koncerter og workshops, som også bruges som obligatorisk pensum for studerende. I Gent, Belgien siden slutningen af halvfemserne, hvor det hos Godfried-Willem Raes er obligatorisk for alle klassiske studerende. I Odense, som siden 2005 indførte et obligatorisk fag med øvelser og kompositioner. I Esbjerg har Fredrik Søgaard et frivilligt sammenspilsfag. Adam Kaczynski underviser specialiseret i ny kammermusik på basis af improvisation i Krakow, Polen, og noget lignende findes i Hiroshima, Japan.

Teoretiske studier af fri improvisationsmusik findes der en del af nu, og ph.d.-afhandlingerne skyder op som paddehatte. Sådan nogle kan jo også skrives uden at der er undervisning i denne faglige specialitet, selv om man i San Diego med George Lewis har et særligt miljø for ”social studies” af improvisationspraksis.

Da jeg startede undervisningen i 1983, havde jeg ingen direkte improvisations-didaktiske forbilleder. Det faglige fællesskab er vokset siden!

Perspektivet går to veje: at få og at give inspiration – både for forskere/didaktikere og for studerende/kandidater.

At være en del af en større kultur betyder at få adgang til andres erfaringer, hvorved man i et uhyre omfang kan skyde genveje, bevæge sig stedkendt omkring i et terræn man ikke ville have mulighed for selv at kortlægge, få adgang til de avancerede udfordringer og få skærpet sine idealer til det yderste. Noget, man måske tager

for givet i mere traditionelle musikfag, men det har en særlig betydning når praksis er helt ny. Når fx studerende får deres eget intensive arbejde med improvisation sat i relief ved at blive provokeret eller fascineret af hvad andre improvisationsmusikere kan (ved lytning til optagelser i slutningen af timen), så er det en sådan åbning der sker. Den eksperimenterende musik indeholder et vældigt reservoir af dristighed, opfindsomhed, humor og evne til at få virkelighed og drøm til at hænge sammen.

At give kultur videre til andre kan forhøje glæden, foruden at give synliggørelse og eventuelt indflydelse. Det er bl.a. sket ved de koncerter, vores studerende har medvirket igennem tidene, fx ”Den fortryllede skov” eller Con Fuocos koncerter. På konservatoriet her i Aalborg var det tydeligt, hvordan et publikum, der var vant til en mere afdæmpet form for ny musik, kunne gribes af vores form.

Takket være de kampe, som den eksperimenterende musik tidligere har taget på sig har vi haft den nødvendige frejdighed til at bygge vores musikterapi på den aktive frie musikform, som i vores dagligdag kan virke så selvfølgelig. Og vores frejdighed til at gøre hvad vi gør, kan ikke blot i faglige, men også i tværfaglige og kulturelle musiksammenhænge, vise sig at være en ressource (se også s. 99).

For referencer, se: <http://www20.brinkster.com/improarchive/legno1uk.htm>

Carl Bergstrøm-Nielsen: Komponist, improviserende musiker, kursusholder, musikterapeut, gæsteforsker. Trofast ansat som UA på musikterapiuddannelsen i snart 25 år hvor han med smittende entusiasme har udviklet fagene intuitiv musik og grafisk notation.

Intuitiv musik v. Bergstrøm-Nielsen

Kunst

Del af kulturen

Mini-rapport fra kursus i intuitiv musik AUC 31/10 - 4/11 83. / CBN

mændag: introduktion. Øvelser i variation så meget som muligt.
Pousseur: Rimes og Cage: Variations III ... lyttet og diskuteret.
tirsdag: forskellig slags notation (grafisk og tilfældighedssystem).
Nort tidsniveau: fuglemusik lavet, Stockhausens Verlängerung
lavet, Stockhausens Kontra-Punkte lyttet og diskuteret.
onsdag: godt 2 timers improvisation.
torsdag: Øvelser i pause - økonomi. Stockhausen: op. 1970 og Karl-Åge
Rasmussen: Genklav lyttet (uddrag) og diskuteret. Spillet
"Klunsermusik" med citater herudfra. Gennemgang af papir om
Jung - auditive symboler og diskussion. Uddrag fra onsdag
lyttet. og disk.
fredag: Regel: Match... lyttet. Opsamling vedr. terapeutisk relevans.
Evaluering.

Carl Bergstrøm-Nielsen: Rapport fra mit første kursus på "AUC" i 1983. Det var længe
før, computere blev almindelige, og man skrev på "maskine" - med kopi på "gen-
nemslagspapir" med "carbonpapir" mellem det og originalen over. Det er kopien
med den karakteristiske diffuse karakter på tyndt papir, vi ser gengivet her.

Ligesom psyken ikke kun
er interessant når den
er patologisk...

Og for at fortsætte i
festtale-sammenhængen:
dette er i universitetets
ånd.
Vi bidrager dertil.

Carl Bergstrøm-Nielsen

▲ Carl glemte at slette nogle
notater, han havde skrevet forud
for artiklen "En ny musikfaglig-
hed" (s. 67). Disse Bergstrømske
tanker har vi fået tilladelse til også
at berige læserne med.

Grafisk notation i anledning af 25års. Jubilæet for musikterapiuddannelsen af Carl Bergstrøm-Nielsen 2007

